

Ridepolitisk redegørelse  
Friluftsrådets bestyrelse  
2012

## Indholdsfortegnelse

|  |           |
|--|-----------|
| <b>1. Indledning</b> .....   | <b>5</b>  |
| 1.1 Formål.....  | 5         |
| 1.2 Læsevejledning .....   | 5         |
| <b>2. Baggrund</b> .....   | <b>7</b>  |
| 2.1 Friluftspolitisk Handlingsprogram .....                                | 7         |
| 2.2 Adgangspolitisk Handlingsplan.....                                     | 8         |
| 2.3 Politisk Udviklingsområde Ridning .....                                | 9         |
| <b>3. Historie og fakta</b> .....  | <b>11</b> |
| 3.1 Ridning i historisk perspektiv.....                                    | 11        |
| 3.2 Heste.....   | 11        |
| 3.3 Ryttere .....  | 11        |
| 3.4 Dansk Ride Forbund.....  | 12        |
| 3.5 Dansk Islandshesteforening.....  | 12        |
| 3.6 Hvilke ryttere rider i naturen? .....                                  | 13        |
| 3.7 Hvilken type brugergruppe er rytterne? .....                           | 14        |
| <b>4. Reglerne for at færdes til hest i naturen og det åbne land</b> ..... | <b>15</b> |
| 4.1 Ridning i naturen .....  | 15        |
| 4.1.1 Skove.....   | 15        |
| 4.1.1.1 Privatejede skove .....  | 16        |
| 4.1.1.2 skove, der ejes af staten, kommuner og Folkekirken.....            | 16        |
| 4.1.1.3 Skove ejet af offentlige stiftelser.....                           | 16        |
| 4.1.2 Strande og klitfredede arealer.....                                  | 16        |
| 4.1.3 Udyrkede arealer .....   | 17        |
| 4.2 Ridning på veje og stier .....   | 17        |
| 4.2.1 Private veje og stier i det åbne land .....                          | 17        |
| 4.2.2 Offentlige veje og stier i det åbne land .....                       | 17        |
| <b>5. Problemer og løsningsmodeller</b> .....                              | <b>18</b> |
| 5.1 Ridning i naturen .....  | 18        |
| 5.1.1 Skove.....   | 18        |
| 5.1.1.1 Privatejede skove .....  | 18        |

|   |           |
|---|-----------|
| 5.1.1.1.1 Problemer .....   | 18        |
| 5.1.1.1.2 Løsningsmodeller.....   | 19        |
| 5.1.1.2 Skove ejet af offentlige stiftelser.....  | 19        |
| 5.1.1.2.1 Problemer .....   | 19        |
| 5.1.1.2.2 Løsningsmodeller.....   | 19        |
| 5.1.2 Strande og klitfredede arealer.....   | 20        |
| 5.1.2.1 Problemer .....   | 20        |
| 5.1.2.2 Løsningsmodeller.....   | 20        |
| 5.1.3 Udyrkede arealer .....  | 20        |
| 5.1.3.1 Problemer .....   | 20        |
| 5.1.3.2 Løsningsmodeller.....   | 20        |
| 5.2 Ridning på veje og stier i det åbne land .....  | 21        |
| 5.2.1 Private veje og stier i det åbne land .....   | 21        |
| 5.2.1.1 Problemer .....   | 21        |
| 5.2.1.2 Løsningsmodeller.....   | 21        |
| 5.2.2 Offentlige veje og stier i det åbne land .....  | 21        |
| 5.2.2.1 problemer .....   | 21        |
| 5.2.2.2 løsningsmodeller .....  | 22        |
| <b>6. Betaling .....</b>  | <b>23</b> |
| 6.1 problemer .....   | 23        |
| 6.2 løsningsmodeller .....  | 23        |
| <b>7. Ridetegnsordninger .....</b>  | <b>24</b> |
| <b>8. Adfærd .....</b>  | <b>25</b> |
| 8.1 Adfærdens påvirkning af de fysiske rammer.....  | 25        |
| 8.2 Adfærd i forhold til andre brugere .....  | 25        |
| 8.3 Adfærd i forhold til lodsejernes interesser.....  | 26        |
| 8.4 Rideorganisationernes indsats i forhold til rytterenes adfærd .....                     | 26        |
| 8.5 Afrunding.....  | 27        |
| <b>9. Opsamling og konklusion .....</b>   | <b>28</b> |
| 9.1. Ridning i naturen og det åbne land .....   | 28        |
| 9.2 Adfærd.....   | 29        |
| <b>10. Den fremtidige indsats for bedre adgang til at ride i naturen og det åbne land .</b> | <b>30</b> |

|  |    |
|--|----|
| 10.1 Naturen.....  | 30 |
| 10.1.1 Skov.....   | 30 |
| 10.1.1.1 Ændring af naturbeskyttelsesloven .....   | 30 |
| 10.1.1.2 Kommuner køber adgangsrettigheder i privatejede skove.....  | 30 |
| 10.1.1.3 Fokuseret statslig skovrejsning.....  | 30 |
| 10.1.1.4 Øget kommunal skovrejsning.....   | 30 |
| 10.1.1.5 Krav til privat skovrejsning .....  | 30 |
| 10.1.1.6 Aftaler med private skovejere .....   | 30 |
| 10.1.2 Udyrkede arealer .....  | 30 |
| 10.1.2.1 Ændring af naturbeskyttelsesloven .....   | 30 |
| 10.1.3 Strande og klitfredede arealer.....   | 31 |
| 10.1.3.1 Ændring af naturbeskyttelsesloven .....   | 31 |
| 10.1.3.2 Offentlige ejere tillader, at der rides på den ubevoksede strandbred i periode 1. juni til 31. august ..... | 31 |
| 10.2 Veje og stier.....  | 31 |
| 10.2.1 Private veje og stier i det åbne land .....   | 31 |
| 10.2.1.1 Ændring af naturbeskyttelsesloven .....   | 31 |
| 10.2.1.2 Kommuner optager private fællesveje og fællesstier i det åbne land som offentlige stier..                   | 31 |
| 10.2.1.3 Etablering af nye stier.....  | 31 |
| 10.2.2 Offentlige veje og stier i det åbne land .....  | 31 |
| 10.2.2.1 Ændring af færdselsloven .....  | 31 |
| 10.2.2.2 Ændring af vejstatus .....  | 32 |
| 10.3 Adfærd.....   | 32 |
| 10.3.1 Adfærd hos ryttere .....  | 32 |
| 10.3.2 Adfærd generelt .....   | 32 |

## 1. Indledning

### 1.1 Formål

Det er tilladt at ride i offentlige skove, mens det som udgangspunkt ikke er tilladt at ride i privatejede skove. En række private skovejere tillader ridning i deres skove, dog ofte mod betaling. Et stort antal private skovejere tillader ikke ridning i deres skove, hvilket gør det meget vanskeligt for ryttere mange steder i Danmark at få mulighed for at ride i skoven.

Det er ikke kun i de privatejede skove, at rytterne har vanskelige forhold, også i andre situationer kan det være problematisk at finde ridemuligheder. Veje og stier i det åbne land kan lukkes for ridning uden nærmere begrundelse. Ryttere udelukkes i en række tilfælde fra rekreative stier. Kysten, hvor ridemulighederne som udgangspunkt er relativt gode, er ofte utilgængelig, hvorfor ridemulighederne ikke kan udnyttes. Heste skal i henhold til færdselsloven følge de samme regler som et køretøj, hvorfor ryttere mange steder er henviset til at ride på kørebanen, selv om vejen er kantet af cykelstier.

Formålet med denne rapport er at afdække de problemer, de ridende oplever i forhold til at færdes i naturen og det åbne land. Rapporten skal samtidig pege på forskellige løsningsmodeller, der kan give de ridende bedre muligheder for at færdes i naturen og det åbne land.

Det er endvidere rapportens formål at sætte fokus på de ridendes adfærd i forhold til både fysiske anlæg, andre brugere af naturen og lodsejernes interesser.

### 1.2 Læsevejledning

Rapporten indeholder 9 afsnit.

I afsnit 2 redegøres der for baggrunden for udarbejdelsen af riderapporten herunder for Friluftsrådets adgangspolitiske udgangspunkt. Der redegøres endvidere kort for arbejdet i det Politiske Udviklingsområde Ridning.

I afsnit 3 er der en kort beskrivelse af ridning set i et historisk perspektiv. Derudover indeholder afsnittet en række fakta om ryttere, heste, rideorganisationerne Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening og ridning. Hensigten med disse fakta er at give læseren en fornemmelse for ridesporten i Danmark, der er relevant i forhold til at se rytternes problemer i det rette perspektiv.

I afsnit 4 gennemgås den lovgivning, der regulerer rytternes ret til at ride i naturen og det åbne land. Lovgivningen er enkelte steder suppleret med eksempler på praksis, hvis denne overordnet har indflydelse på muligheder for at ride i naturen og det åbne land.

I afsnit 5 beskrives de problemer rytterne oplever i forhold til at ride i naturen og i det åbne land. Problemerne er beskrevet for areal typerne skove, strande og udyrkede arealer samt for private og offentlige veje og stier i det åbne land. Derudover indeholder afsnittet en beskrivelse af de løsningsmodeller, der kan give rytterne bedre adgang til at ride i skove, på strande og udyrkede arealer samt på veje og stier i det åbne land.

Afsnit 6 omhandler problematikken omkring betaling for ridning.

Afsnit 7 handler om ridetegnsordninger. En del af arbejdet i det Politiske Udviklingsområde Ridning var fokuseret på at udarbejde forslag til ridetegnsordninger, der vil muliggøre ridning i skove ejet af flere forskellige ejere. Afsnittet beskriver kort problemstillingerne.

I afsnit 8 sættes der fokus på rytternes adfærd, når de rider i naturen og det åbne land. Det omfatter både relationerne til de fysiske anlæg, til andre brugeres interesser og til ejernes interesser.

Afsnit 9 indeholder en opsamling, og der konkluderes i forhold til den videre indsats for at give rytterne bedre muligheder for at ride i naturen og det åbne land.

Det er aftalt mellem deltagerne i det Politiske Udviklingsområde Ridning (Friluftsrådet, Danmarks Idræts-Forbund, Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening), at Riderapporten skal beskrive, hvilke af organisationerne, der har ansvaret for at fremme de forskellige løsningsmodeller fremover. Derfor indeholder afsnit 10 en oversigt over alle de løsningsmodeller, der beskrives i rapporten og over hvilke af de 4 organisationer, der fremover bærer ansvaret for at arbejde videre med de forskellige løsningsmuligheder.

## 2. Baggrund

En vigtig forudsætning for at læse og forstå tankegangen i denne rapport er en indsigt i det adgangspolitiske udgangspunkt, Friluftsrådet har til problemstillingerne.

Friluftsrådet opfatter retten til at færdes og opholde sig i naturen og det åbne land som en helt grundlæggende rettighed. En rettighed på linje med ejendomsretten. Friluftsrådet respekterer, at befolkningens ret til at færdes og opholde sig i naturen i et land som Danmark skal være reguleret. Friluftsrådet mener, at retten til at færdes, kun bør begrænses, hvis færdslen truer dyre- eller plantelivet, er til væsentligt gene for privatlivets fred, hindrer den erhvervsmæssige udnyttelse af en ejendom eller i øvrigt set ud fra et overordnet perspektiv er uhensigtsmæssig.

Friluftsrådet mener ikke, at færdsel og ophold i naturen skal gøres til genstand for direkte betaling fra brugerne. Dette gælder også for privatejede arealer, med mindre der er tale om betaling for en vedligeholdelse, som bliver nødvendig som følge af brugen, eller hvis der er tale om, at den private ejer stiller særlige faciliteter til rådighed for bestemte brugergrupper.

Friluftsrådet har ingen indvendinger mod, at der kræves betaling for brug af naturen, hvis der er tale om erhvervsmæssige aktiviteter.

Friluftsrådet mener det er vigtigt, at befolkningen har gode muligheder for at opleve naturen og dyrke friluftsliv i hele landet. Friluftsrådet foretrækker derfor som udgangspunkt generelle ensartede regler, der gælder over hele landet.

For Friluftsrådet er det afgørende, at reglerne for at færdes og opholde sig i naturen er så enkle og letforståelige som muligt. Reglerne skal være logiske for dem, der færdes og opholder sig i naturen. Reglerne skal endvidere give mening i forhold til den måde, hvorpå naturen bruges. Hvis ikke det er tilfældet, vil befolkningen, ofte uden at ville det, overtræde lovgivningen, ligesom der nemt opstår misforståelser og konflikter.

### 2.1 Friluftspolitisk Handlingsprogram

På Friluftsrådets generalforsamling i 1997 blev Friluftspolitisk Handlingsprogram vedtaget. Handlingsprogrammet fastlægger Friluftsrådets politik. Om ridning står der i Handlingsprogrammet, at Friluftsrådet vil:

- arbejde for en forbedret adgang for ridning i det åbne land og langs kysterne
- opmuntre amterne og kommunerne til at fortsætte arbejdet med at etablere sammenhængende sti- og rutenet for vandrende, ridende og cyklende

om adgang generelt, og dermed også ridning, fremgår det at Friluftsrådet vil:

- til stadighed arbejde for forbedringer af praktiske og acceptable adgangsforhold til naturen og produktionslandskabet gerne i forbindelse med fastlæggelse af overordnede nationale politiske løsninger
- arbejde for en forbedring og regelforenkling på opholds- og adgangsområdet, så reglerne for offentlighedens ophold og færdsel benyttes overalt jævnfør gældende regler for statsejede skove og udyrkede arealer

- arbejde for, at der de steder, hvor adgangs- og færdselsret må reguleres, anvendes indirekte styring via en øget plejeindsats, kanalisering af færdslen og lign.
- arbejde for, at der ikke opkræves betaling for rekreativ brug af naturen
- arbejde for, at fremtidige, relevante støtteordninger for jordbruget gøres betinget af, at offentlighedens adgang til arealerne kan foregå, uden der tages betaling herfor
- medvirke til at varetage medlemsorganisationernes interesser i spørgsmål om brugerbetaling, bl.a. ved gennem sit eksisterende samarbejde med jordejernes organisationer at søge at hindre en yderligere udvikling af brugerbetaling
- arbejde for, at reglerne for organiserede aktiviteter i skove og på udyrkede arealer ændres, så de regler, der er fastlagt af Skov- og Naturstyrelsen for statsskovene, også benyttes for arealer ejet af andre offentlige myndigheder eller af private
- arbejde for, at skove og andre arealer ejet af pensionskasser, institutionelle investorer, organisationer, Folkekirken, offentlige stiftelser, amter og kommuner omfattes af samme adgangs-, færdsels- og opholdsregler som statsskov
- arbejde for, at der tilvejebringes de nødvendige offentlige bevillinger, samt offentlige støtteordninger til etablering og drift af natur-, skov- og andre områder, når der gives offentligheden færdsels- og opholdsmuligheder som i statsskove
- arbejde for at der skabes forbedrede offentlige, økonomiske støtteordninger for privat skovrejsning, når der gives adgangs- og opholdsbetingelser for offentligheden som i statsskove
- opfordre til, at der i forbindelse med rejsningen af ny offentlig ejet skov søges gennemført en mere jævn regional fordeling af skov
- arbejde for, at skovrejsningen omkring de større byer prioriteres højt, og at hastigheden for etablering af nye, bynære skove øges betydeligt
- arbejde for, at når staten og EU går ind og yder støtte i forbindelse med etablering af ny skov, skal det være en betingelse, at der er adgangsmulighed for offentligheden. Det er uanset om skoven rejses i offentligt, privat eller organisationsregi
- indgå i en dialog med de offentlige myndigheder, så opgaven med etablering af mere offentlig skov ikke kun opfattes som statens ansvar, men også amternes og kommunernes

## 2.2 Adgangspolitisk Handlingsplan

Efter ønske fra Friluftsrådets medlemsorganisationer satte Rådet i 2008-2009 gang i en proces, der skulle sætte fornyet fokus på at forbedre mulighederne for at færdes og i opholde sig i naturen og det åbne land.

Som et led i processen blev der afholdt en række dialogmøder med medlemsorganisationerne. Dialogmøderne afslørede blandt andet, at ridende i højere grad end andre enkeltgrupper, oplever væsentlige barrierer for at komme ud at færdes i naturen og det åbne land. Der var derfor blandt medlemsorganisationerne opbakning til, at der særligt blev sat fokus på forbedring af de ridendes muligheder for at færdes i naturen og det åbne land.



På generalforsamlingen i 2009 præsenterede Friluftsrådets bestyrelse Adgangspolitisk Handlingsplan. Punkt 6 i Adgangspolitisk Handlingsplan bærer overskriften "Adgang for ridende".

## 6. Adgang for ridende

Friluftsrådet finder, at mulighederne for ridning er utilfredsstillende, og at man generelt bør overveje tiltag, der kan forbedre disse muligheder. Det indebærer imidlertid, at rytterne skal udvise stor ansvarlighed over for såvel anlæg, andre brugere som ejere.

- Ved etablering af stiforløb af en vis længde for gående og cyklende bør der som hovedregel etableres et hovslag langs stien, der muliggør ridning uden gene for den øvrige færdsel.
- Friluftsrådet vil nedsætte et Politisk Udviklingsområde, hvor de ridendes organisationer inviteres til at deltage i arbejdet med at udarbejde forslag, der kan øge mulighederne for ridning, herunder udarbejde modeller for forslag til fælles ridetegn, der muliggør ridning i flere skove ejet af forskellige ejere.
- Friluftsrådet ønsker, at ridning, skiløb og kælkning tillades på udyrkede arealer, hvortil der er lovlig adgang fra vej eller sti eller på anden vis.

*Uddrag af Adgangspolitisk Handlingsplan 2009*

## 2.3 Politisk Udviklingsområde Ridning

I september 2009 inviterede Friluftsrådet Danmarks Idræts-Forbund, Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening til at indstille medlemmer til et Politiske Udviklingsområde Ridning. I kommissoriet for Politisk Udviklingsområde Ridning står der:

Det er tilladt at ride i offentlige skove, mens det som udgangspunkt ikke er tilladt at ride i private skove. En række private skovejere tillader ridning i deres skove, dog ofte mod betaling. Et stort antal private skovejere tillader ikke ridning i deres skove, hvilket gør det meget vanskeligt for ryttere mange steder i Danmark at få mulighed for at ride i skoven.

Der er derfor i rytterkredse et stadig stigende ønske om at etablere en ridetegnsordning, der i højere grad vil give ryttere mulighed for at ride i privatejede skove.

- PU-ridning skal udarbejde et eller flere forslag til en fælles ridetegnsordning, der muliggør ridning i flere skove ejet af forskellige ejere.

Det er ikke kun i de private skove, at rytterne har vanskelige forhold også i andre situationer kan det være problematisk at finde ridemuligheder. Veje og stier i det åbne land kan lukkes for ridning uden nærmere begrundelse. Ridning udelukkes i en række tilfælde fra rekreative stier. Kysten, hvor ridemulighederne som udgangspunkt er relativt gode, er ofte utilgængelig, hvorfor ridemulighederne ikke kan udnyttes. Heste er i færdselslovens forstand at opfatte som en bil, hvorfor ryttere mange steder er henvist til at ride på kørebanelen, selv om der sideløbende findes cykelstier.

- PU-ridning skal komme med forslag til indholdet i og rammerne for udarbejdelse af en "riderapport". "Riderapporten" skal afdække de vanskeligheder, der er forbundet med at ride i naturen. "Riderapporten" skal også omhandle rytternes adfærd, når de rider i naturen

*Uddrag af kommissoriet for Politisk Udviklingsområde Ridning*

Medlemmer af politisk Udvilingsområde Ridning:

- Nanna Ilmer - Formand (Friluftsrådets bestyrelse)
  - Flemming O. Torp (Friluftsrådets bestyrelse)
  - Niels-Christian Levin Hansen (Danmarks Idræts-forbunds bestyrelse)
  - Dorthe O. Andersen (Danmarks Idræts-forbunds sekretariat)
  - Lone Høgholt (Formand for Dansk Islandshesteforenings Naturudvalg)
  - Caroline Seehusen (Dansk Islandshesteforenings Naturudvalg)
  - Jan Kretzschmer (Dansk Islandshesteforenings Naturudvalg)
  - C.C. Kristiansen (Medlem af bestyrelsen for Dansk Ride Forbunds distrikt 5)
  - Christian Petersen (Dansk Ride Forbunds sekretariat)
- 
- Trine Skov - Sekretær (Friluftsrådets Sekretariat) (til marts 2010)
  - Vibeke Dalum - Sekretær (Friluftsrådets Sekretariat) (fra marts 2010)

Friluftsrådet har ikke tidligere inviteret medlemsorganisationer til at deltage i Politiske Udvilingsområder, der normalt er et samarbejde mellem Friluftsrådets bestyrelse og sekretariat.

Når Danmark Idræts-Forbund blev inviteret til at deltage samme med rideorganisationerne Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening skyldes det, at Danmarks Idræts-Forbund i en årrække sammen med Friluftsrådet har arbejdet på at forbedre rytternes muligheder for at ride i naturen og det åbne land.

Politisk Udvilingsområde Ridning holdt syv møder i perioden november 2009 til maj 2010. Indledningsvis blev organisationernes hidtidige arbejde drøftet. En væsentlig del af arbejdet i det Politiske Udvilingsområde Ridning fokuserede på at kortlægge rytternes problemer i forhold til at ride skove, på strande og udrykede arealer samt på private henholdsvis offentlige veje og stier i det åbne land. Ud fra denne kortlægning blev mange løsningsmodeller foreslået og diskuteret. Arbejdsgruppen brugte meget energi på at drøfte udviklingen af forskellige modeller for fælles ridetegnordninger.

Rytternes adfærd, når de rider i naturen og det åbne land, blev endvidere drøftet på flere møder. Mange problemer og løsningsmodeller blev vendt.

På baggrund af arbejdet og drøftelserne i Politisk Udvilingsområde Ridning har Friluftsrådet udarbejdet riderapporten.

## 3. Historie og fakta

### 3.1 Ridning i historisk perspektiv

Historisk set har heste været anvendt til transport både under rytter og for vogn. Hestene spillede desuden helt frem til tiden efter 2. Verdenskrig en central rolle i landbruget som trækdyr. I Danmark var der umiddelbart efter 2. Verdenskrig over 600.000 heste.

Derudover har heste været brugt i krig helt tilbage til 2000 år f. Kr. Historisk set har den militære og den idrætslige brug af hestene været tæt forbundet. I fredstid var der behov for at træne hestene og på den måde opstod både ride- og køresporten. Den moderne konkurrencesport er kun godt 100 år gammel, og historisk var det kun velhavende gentlemen og officerer, der deltog.

Historisk set har heste også været brugt rekreativt, heste har været anvendt i forbindelse med jagt, men også til væddeløb. Der findes omtaler tilbage fra 2000 år f. Kr. hvor heste har været anvendt til disse formål. I lande i det britiske imperium har man siden 1700-tallet brugt heste til polo. Den rekreative brug af heste har frem til midten af 1900-tallet hovedsagligt været forbeholdt eliten, det vil sige hofferne og adelen.

### 3.2 Heste

I Danmark findes der et sted mellem 175.000 og 200.000 heste. Omkring 25.000 af disse heste er islandske heste. Der er først 1. januar 2010 trådt lovgivning i kraft, som kræver registrering af alle heste. Denne registrering skal i henhold til loven være gennemført med udgangen af 2011. Først herefter kan det præcist opgøres, hvor mange heste der er i Danmark.

Når man taler om heste, skelner man typisk mellem store heste, ponyer og islandske heste. I et vist omfang er denne skelnen meningsløs, da anvendelsen af betegnelserne stor hest henholdsvis pony fortæller noget om størrelsen på heste. Heste op til 148 cm går under betegnelsen en pony, mens en hest over 148 cm betegnes som en stor hest. Betegnelsen en islandsk hest henviser derimod til en bestemt hesterace.

Når det alligevel giver en vis mening at anvende denne kategorisering, er det fordi ridningen på store heste og ponyer udspringer af en helt anden tradition end ridningen på islandsk hest. I dag er den måde hestene rides og trænes på helt forskellige.

Størsteparten af hestene i Danmark er ejet af privatpersoner. En del heste er dog ejet af rideskoler, rideklubber og stutier (sidstnævnte er ofte ejet af privatpersoner).

### 3.3 Ryttere

Der er omkring 77.000 organiserede ryttere i Danmark. De er organiseret i henholdsvis Dansk Ride Forbunds eller Dansk Islandshesteforenings regi. Derudover skønner de to organisationer, at der findes yderligere omkring 100.000 ryttere, som ikke er tilknyttet de to organisationer. Der er altså omkring 175.000 ryttere i Danmark.

Rytterne rider enten på egen eller på lejet eller lånt hest. I rideskolerne foregår ridningen principielt på lejede heste, selvom det ikke i daglig tale benævnes sådan. Det er ikke ualmindeligt, at ryttere uden egen hest har en part på en hest, og derved betaler for retten til ride på hesten i et vist fastlagt omfang. Der findes også rideetablissemeter, hvor heste udlejes for kortere perioder, men dette er ikke vidt udbredt i Danmark. Heste udlejes eller udlånes også over længere perioder, forstået sådan, at lejeren eller låneren har hesten som sin egen og helt eller delvist afholder udgifterne for hesten efter aftale med hestens ejer.

Ryttere med egen hest kan have disse opstaldet under forskellige former. En del ryttere har hesten hjemme, og har måske selv en ridebane eller ridehal eller rider eller transporterer hesten til de nærmeste ridefaciliteter for at træne. De fleste ryttere har imidlertid hesten opstaldet på en gård, en rideskole, en rideklub eller et andet rideetablissemeter. En del af disse steder har i dag ridebaner og eventuelt ridehaller, men der er en del, som rider eller transporterer hesten hen til de nærmeste ridefaciliteter.

### 3.4 Dansk Ride Forbund

Dansk Ride Forbund er organiseret sådan, at det er klubberne, der er medlem af Forbundet. 531 rideklubber landet over er medlem af Dansk Ride Forbund. Klubberne har tilsammen knap 75.000 medlemmer. Omkring 65.000 af medlemmerne er kvinder og godt 41.000 af disse er under 19 år. De typiske medlemmer af en klub under Dansk Ride Forbund er unge piger under 19 år.

Dansk Islandshesteforening er associeret medlem af Dansk Ride Forbund, og Foreningens medlemmer tæller derfor med, når Dansk Ride Forbund opgør antallet af medlemmer.

Dansk Ride Forbund omfatter blandt andet følgende forskellige discipliner:

- Dressur
- Ridebanespringning
- Military
- Distanceridning
- Jagtridning
- Handicapridning
- Islænder

Dressur og ridebanespringning er de mest udbredte af disciplinerne. Dressur, ridebanespringning, military og handicapridning foregår i ridehaller eller på ridebaner. Kun en begrænset del af de ryttere, der dyrker disse discipliner vil tænke på sig selv som værende naturryttere. Langt de fleste ryttere indenfor disse discipliner rider imidlertid i naturen i forskelligt omfang, eksempelvis som indledning eller afslutning på den daglige træning eller som et alternativ eller supplement til træningen i haller og på baner.

Disse ryttere vil primært anvende de lokale muligheder for at ride i naturen og det åbne land, men vil også lejlighedsvis ride eller transportere hesten længere væk for at ride i eksempelvis en skov eller på særlige rideruter. Det omfang, disse ryttere bruger naturen i, afhænger direkte af, hvor gode mulighederne er for at komme ud og ride i naturen eller det åbne land lokalt.

Ridningen på rideskoler foregår primært på ridebaner og i ridehaller, ind imellem rides der også i rideskolen ud i naturen eller det åbne land. Af forskellige årsager har dette dog begrænset omfang. For det første fordi ridningen i rideskoler som regel er organiseret sådan, at man rider i en time af gangen, og det derfor i praksis kan være svært at nå, særligt hvis ridemulighederne i umiddelbar nærhed af rideskolen er dårlige. For det andet fordi en del af rytterne relativt utrænede, og derfor kan det være uforsvarligt at ride ud i naturen.

Distance- og jagtridning foregår i naturen, hvorfor en del af træningen også foregår i naturen. Inden for disse discipliner er der dog også en udbredt brug af ridehaller og ridebaner.

Ridning på islandsk hest, se næste afsnit.

### 3.5 Dansk Islandshesteforening

Dansk Islandshesteforening er organiseret sådan, at rytterne er direkte medlem af foreningen. Foreningen har omkring 8.000 medlemmer. I Danmark er der 58 islandshesteklubber. Klubberne har tilsammen godt 10.000 medlemmer. Langt størsteparten af de 8.000 medlemmer af Dansk Islandshesteforening er også

medlem af en af islandshesteklubberne. Omkring 7.700 af de godt 10.000 medlemmer af islandshesteklubberne er kvinder og godt 4.600 af disse er over 25 år. Det typiske medlem af en islandshesteklub og antageligt også af Dansk Islandshesteforening er en kvinde over 25 år.

Omkring 1200 af medlemmerne af Dansk Islandshesteforening er registreret som konkurrenceryttere. Konkurrencer med islandske heste er helt anderledes end konkurrencer med andre hesteracer. Omdrejningspunktet er i næsten alle tilfælde hestens gangarter, og således konkurreres i 5-gang, hvor der vises skridt, trav, galop, tøl og pas. 4-gang, hvor der vises skridt, trav, galop og tøl. Dertil kommer konkurrencer, hvor der kun vises tøl i forskelligt tempo – og pasløb, hvor det er tiden, der tæller. Målet er, at hest og rytter i et harmonisk samarbejde fremviser hestens gangarter så smukt og udtryksfuldt som muligt.

Konkurrencerytterne på islandske heste træner på ridebaner og i ridehaller. Konkurrencerytterne træner imidlertid også hestene ved at ride i naturen. De ryttere på islandske heste, der ikke er konkurrenceryttere, benytter også ridebaner og ridehaller i et vist omfang. Der er dog en betragtelig del ryttere på islandske heste, der rider udelukkende i naturen.

Generelt kan man sige, at ryttere på islandske heste rider oftere i naturen, end de ryttere, der rider på store heste og ponyer. Typisk vil ryttere på islandske heste ride længere tid af gange i naturen, end de ryttere, der rider på store heste og ponyer.

### 3.6 Hvilke ryttere rider i naturen?

Det har ikke været muligt i forbindelse med udarbejdelsen af denne rapport at gennemføre en egentlig kortlægning af, hvilke ryttere, der rider i naturen, og hvordan og i hvilket omfang de enkelte typer af ryttere bruger naturen. Indholdet i dette afsnit er baseret på de samlede erfaringer blandt deltagerne i det Politiske Udviklingsområde Ridning.

De ryttere, der er organiseret under Dansk Ride Forbund (her ses bort fra de ryttere, der er medlem af Dansk Islandshesteforening), rider altovervejende på ridebaner og i ridehaller. Størsteparten rider dog også i naturen og det åbne land i varierende omfang. Kun et fåtal af disse ryttere rider udelukkende i naturen og det åbne land. Ridningen i naturen og det åbne land vil sædvanligvis foregå lokalt og være af kortere varighed. Langdistancerytterne og de rytter der rider jagt vil generelt set være de ryttere der anvender naturen mest i deres ridning.

De ryttere, der er organiseret under Dansk Islandshesteforening, rider typisk meget i naturen og det åbne land, men anvender dog også ridebaner og ridehaller i varierende omfang. Hvor der findes ryttere på enten stor hest eller pony, der aldrig rider i naturen, findes der, blandt de ryttere, der rider islandske heste, omvendt ryttere, der aldrig rider på ridebaner eller i ridehaller.

Hvis mulighederne er tilstede, rides der lokalt, men ryttere der rider på islandske heste er mere tilbøjelige til at ride eller transportere hestene over både kortere og længere afstande for at komme til at ride i naturen og det åbne land, endvidere rider ryttere på islandsheste ofte i mindre grupper af 2-4.

De 100.000 ryttere, der skønsmæssigt findes, som ikke er organiseret under hverken Dansk Ride Forbund eller Dansk Islandshesteforening er det selvsagt langt vanskeligere at kategorisere. Det er imidlertid rimeligt at antage, at de i udstrakt omfang anvender ridebaner og ridehaller, når de rider, og at de rider mere i naturen end den gennemsnitlige rytter, der rider stor hest eller pony.

Selv om de ryttere, der rider på islandske heste typisk rider oftere og længere i naturen, end de ryttere der rider på store heste og ponyer, så udgør rytterne på islandske heste under 10% af alle rytterne. Derfor er

den type "naturreidning", som udøves af de ryttere, der rider på store heste og ponyer, klart den dominerende.

### **3.7 Hvilken type brugergruppe er rytterne?**

Der er forskellige opfattelser af, hvordan rytterne som brugergruppe skal defineres i forhold til andre brugergrupper.

På den ene side er der opfattelsen af, at ridning er en almindelig færdselsform på linje med gang og cykling, og derfor bør reguleres ud fra samme principper som disse brugergrupper.

På den anden side er der opfattelsen af, at ridning er en friluftaktivitet på linje med eksempelvis jagt og orienteringsløb, og derfor bør reguleres ud fra samme principper som disse brugergrupper.

Forskellen i de to opfattelser er helt afgørende i diskussioner, om rytternes adgang til at færdes og opholde sig i naturen og det åbne land. Den måde ridning er reguleret på i lovgivningen i dag, tager udgangspunkt i opfattelsen af, at ridning er en friluftaktivitet på linje med jagt og orienteringsløb.

## 4. Reglerne for at færdes til hest i naturen og det åbne land

Færdsel til hest i naturen og det åbne land er reguleret i forskellige love og bekendtgørelser:

- Mark- og vejfredsloven
- Lov om naturbeskyttelse (naturbeskyttelsesloven)
- Bekendtgørelsen om offentlighedens adgang til at færdes og opholde sig i naturen (adgangs bekendtgørelsen)
- Færdselsloven
- Lov om offentlige veje (vejloven)
- Lov om private fællesveje (privatvejsloven)

Mark- og vejfredslovens § 17 er dansk rets hovedregel om færdsel på fremmed ejendom.

*"§ 17: Den, som uden ejerens tilladelse eller anden hjemmel færdes på anden mands grund eller som færdes ad privat vej, hvor det ved færdselstavle eller andet lovligt opslag er tilkendegivet, at færdsel eller færdsel af den pågældende art er forbudt, straffes med bøde"*

Bestemmelsen betyder, at det er tilladt at færdes på privat vej eller sti, med mindre der er opsat et skilt, der forbyder færdsel generelt eller forbyder bestemte færdselsformer. Bestemmelsen betyder også, at ejeren ikke kan forbyde færdslen, hvis anden lovgivning giver hjemmel til at færdes på vejen eller stien.

Bestemmelsen betyder videre, at det kun er tilladt at færdes på anden mands grund eksempelvis strand eller skov med ejerens tilladelse eller med anden hjemmel end Mark- og vejfredsloven eksempelvis Naturbeskyttelsesloven.

For ridning betyder dette, at ridning på arealer som eksempelvis skove, strande og udyrkede arealer kun er tilladt, hvis det fremgår af anden lovgivning, i praksis Naturbeskyttelsesloven eller Adgangsbekendtgørelsen.

Det betyder også, at ridning på private veje og stier i det åbne land er tilladt, med mindre ejeren har opsat et skilt, der forbyder ridning. I nogle tilfælde vil ejeren ikke kunne forbyde ridning, men det forudsætter, at der er anden hjemmel til at ride på vejen eller stien.

I de følgende afsnit gennemgås reglerne for at færdes til hest i skove, på strande og udyrkede arealer samt på private og offentlige veje og stier i det åbne land. Reglerne er ikke beskrevet i detaljer, da der er fokuseret på de overordnede adgangsregler for forskellige areal typer. Det er således ikke alle undtagelser eller muligheder for at regulere adgangen, der er beskrevet. På konkrete lokaliteter kan deklarerationer, fredninger og lignende endvidere have fastlagt andre regler.

### 4.1 Ridning i naturen

#### 4.1.1 Skove

Reglerne for at ride i skove afhænger af, om skoven er privatejet, offentligt ejet eller ejet af offentlige stiftelser. Offentligt ejede skove og skove ejet af offentlige stiftelser er med enkelte undtagelser ligestillet i lovgivningen. Praksis for hvordan de reguleringsmuligheder, der ligger i lovgivningen anvendes, er imidlertid meget forskellig. Reglerne for offentligt ejede skove og skove ejet af offentlige stiftelser er derfor beskrevet i to forskellige afsnit.

#### 4.1.1.1 Privatejede skove

Det er ikke tilladt at ride i privatejede skove med mindre ejeren har givet tilladelse til det. Ejeren kan opkræve betaling for ridning. Der er ikke umiddelbart angivet grænser for, hvor meget ejeren kan kræve i betaling.

Det er dog tilladt at ride på gennemgående private fællesveje, med mindre ejeren ved skiltning har lukket vejen for ridning. Kommunen kan i særlige tilfælde tilsidesætte ejerens lovlige lukning af en privat gennemgående fællesvej for ridning.

#### 4.1.1.2 skove, der ejes af staten, kommuner og Folkekirken

Det er tilladt at ride på asfalterede veje, stenlagte veje og på grusveje over 2,5 meter brede i offentligt ejede skove. Derudover er det tilladt at ride på de veje og stier, hvor ejeren har tilkendegivet, at ridning er tilladt. Det er som udgangspunkt også tilladt at ride i skovbunden.

Den offentlige ejer kan også opkræve betaling for ridningen. Der er ikke umiddelbart angivet grænser for, hvor meget ejeren kan kræve i betaling. Der er dog ikke tradition for, at der opkræves betaling for ridning i skove ejet af staten, kommune og Folkekirken. Der eksisterer således en aftale, der indebærer, at Naturstyrelsen ikke opkræve betaling for ridning i Styrelsens skove, med undtagelse af Dyrehaven, Jægersborg Hegn, Kongelunden og på Kalvebod Fælled.

#### 4.1.1.3 Skove ejet af offentlige stiftelser

Skove ejet af offentlige stiftelser er formelt at betragte som privatejede. Der gælder imidlertid andre regler, fordi de samtidig har status som offentlige stiftelser. Det er Natur- og Miljøklagenævnet, der i sidste ende afgør, om ejeren kan betegnes som en offentlig stiftelse. Der findes ingen oversigt over offentlige stiftelser i Danmark.

Det er tilladt at ride på asfalterede veje, stenlagte veje og på grusveje over 2,5 meter brede i skove ejet af offentlige stiftelser. Derudover er det tilladt at ride på de veje og stier, hvor ejeren har tilkendegivet, at ridning er tilladt. Det er som udgangspunkt også tilladt at ride i skovbunden.

Offentlige stiftelser anvender typisk i højere grad lovgivningens muligheder for at regulere ridningen, herunder at lukke udvalgte veje og stier og dele af skoven for ridning.

Offentlige stiftelser kan opkræve betaling for ridning. Offentlige stiftelser kræver i højere grad end staten, kommuner og Folkekirken betaling for ridning. Der er ikke fastsat grænser for, hvor meget ejeren kan opkræve i betaling. Det fastlægges dog i forbindelse med en afgørelse fra Naturklagenævnet fra 2006 vedrørende ridning i skove under Vallø Stift, at betalingen ikke må være af en størrelse, der gør adgangen illusorisk. Det er ikke nærmere angivet, hvad der menes med illusorisk, men det må antages, at betalingen ikke må være af en størrelse, der er åbenlyst urimelig og har til formål at hindre retten til at ride i skoven.

#### 4.1.2 Strande og klitfredede arealer

Reglerne for at ride på strande har været ændret flere gange inden for de sidste 20 år. Frem til 1992 var det tilladt at ride på stranden hele året. Ved ændringen af naturbeskyttelsesloven i 1992 blev ridning på stranden forbudt hele året, det var dog fortsat tilladt at ride på søterritoriet, det vil sige nedenfor laveste daglige vandstandslinje, såfremt der var lovligt adgang dertil. Med den seneste ændring af naturbeskyttelseslovens bestemmelser om retten til at færdes og opholde sig i naturen i 2004, blev ridning tilladt på den ubevoksede strandbred og direkte ned dertil, hvis der er lovlig adgang til stranden, i perioden 1. september til 31. maj. Dette gælder selv om arealet er klitfredet. Det er fortsat tilladt at ride i vandet, såfremt der er lovligt adgang dertil, også i sommermånederne.



På de strande langs den jyske vestkyst, hvor det er tilladt at køre i bil, er det også tilladt at ride hele året.

#### 4.1.3 Udyrkede arealer

Det er ikke tilladt at ride på udyrkede arealer, med mindre ejeren har givet tilladelse til det. Ejeren kan opkræve betaling for ridning. Der er ikke umiddelbart angivet grænser for, hvor meget ejeren kan kræve i betaling.

Det er ikke tilladt at ride på 2 meter bræmmerne og de dyrkningsfri randzoner langs vandløb og søer, med mindre ejerens har givet tilladelse til det.

### 4.2 Ridning på veje og stier

Reglerne for at ride på veje og stier afhænger dels af, om der er tale om private eller offentlige veje, og dels af om vejene ligger i bymæssig bebyggelse eller i det åbne land. Denne rapporten forholder sig kun til veje og stier i det åbne land.

#### 4.2.1 Private veje og stier i det åbne land

Det er tilladt at ride på private veje og stier i det åbne land. Ejeren kan imidlertid forbyde ridningen. Ejeren behøver ikke begrunde, hvorfor vejen eller stien lukkes for ridning.

For private gennemgående fællesveje kan kommunen i særlige tilfælde tilsidesætte ejerens lovlige lukning af en vej eller sti for ridning. Denne mulighed forudsættes dog kun anvendt, hvor en gennemgående vej har væsentlig betydning for mulighederne for at ride i et område, og det ikke er lykkedes at opnå en rimelig aftale om mulighederne for at ride, herunder at der er tilbudt en rimelig betaling for de ekstraomkostninger, der måtte følge af ridningen.

Ejeren af en vej eller sti i det åbne land kan opkræve betaling for ridningen. Der findes imidlertid ingen kendte eksempler på, at ejere af veje eller stier i det åbne land opkræver betaling for ridning på veje og stier. Skulle en situation opstå, hvor en ejer vil opkræve betaling for ridning på en vej eller sti i det åbne land, må det antages, at der i modsætning til skove, vil være grænser for, hvor meget ejeren kan opkræve i betaling. Betalingen vil således skulle stå i et rimeligt forhold til de ekstraomkostninger sliddet fra ridningen må medføre.

Kommunen kan som vejmyndighed bestemme, at en privat fællesvej eller fællessti får status som offentlig sti, hvorefter ridning som udgangspunkt er tilladt. Kommunen overtager i sådanne tilfælde den del af vedligeholdelsesomkostningerne, der kan henføres til offentlighedens brug af vejen.

#### 4.2.2 Offentlige veje og stier i det åbne land

Ridning er efter vejlovgivningen og færdselslovgivningen som udgangspunkt tilladt på offentlige veje og stier. Stier skal i den sammenhæng ikke forstås som cykelstier eller fortove der løber langs kørebanen.

Færdselsloven fastsætter dog, at færdselsreglerne for kørende, i den udstrækning de kan anvendes, også gælder for ridende. Det indebærer, at rytterne skal ride på kørebanen, og at rytterne eksempelvis ikke må ride på en cykelsti, der løber parallelt med vejen. Undtaget for dette er cykelstier og andre stier, hvor det er markeret, at ridning er tilladt.

## 5. Problemer og løsningsmodeller

### 5.1 Ridning i naturen

Det er nærliggende at spørge, hvorfor skal rytterne overhovedet ud i naturen? Kan de ikke nøjes med at ride på ridebaner og i de ridehaller, der nu engang er beregnet til ridning?

Der er mange gode grunde til, at ridning ikke kun skal foregå i haller og på baner.

Helt grundlæggende er det veldokumenteret, at naturoplevelser og friluftsliv er fremmende for sundhed, trivsel og velvære. Vi har færre sygedage, bliver mindre stressede og oplever større overskud i hverdagen, når vi regelmæssigt færdes i naturen. Hvis bedre muligheder for at ride i naturen, får flere ud i at færdes naturen, er det et mål i sig selv.

Også for de heste, som dagligt trænes i ridehaller og på ridebaner, øger det velfærden at komme ud i skove, på marker og ved stranden.

Men vigtigst af alt så vil rytterne gerne ride i naturen. De oplever samme glæde som alle andre ved at færdes i naturen. Præcis som mange jægere fremhæver de helt særlige naturoplevelser, som jagten giver, giver det naturoplevelsen en særlig dimension for rytterne, at den foregår på hesteryg.

#### 5.1.1 Skove

Som det fremgår af afsnittet om gældende lovgivning, er reglerne, for at ride i naturen, og problemerne dermed, også afhængige af, om skoven er offentligt ejet, privatejet eller ejet af offentlige stiftelser. Ride-mulighederne i offentligt ejede skove, skove ejet af staten, kommuner eller Folkekirken, er gode og veludbyggede. Der er ikke behov for tiltag til forbedring af ridemulighederne i denne kategori af skove. Mulighederne for at ride i de offentligt ejede skove behandles derfor ikke yderligere i rapporten.

Som det også fremgår af afsnittet om den gældende lovgivning, er det tilladt at ride i skove ejet af offentlige stiftelser. Ridning er derimod som udgangspunkt forbudt i privatejede skove, hvorfor fokus vil være på disse i denne rapport. Til skove ejet af offentlige stiftelser er der imidlertid knyttet en særlig problemstilling som behandles kortfattet.

Omkring 70% af de danske skove er privatejede. De offentligt ejede skove ligger meget ulige fordelt rundt i landet. Rytternes muligheder for at ride i skov er derfor helt grundlæggende vidt forskellige og helt afhængige af, hvor de bor.

##### 5.1.1.1 Privatejede skove

###### 5.1.1.1.1 Problemer

De private ejere af skov forholder sig meget forskelligt til ridning. Nogle private skovejere tillader ridning i deres skov uden betaling. Andre private skovejere tillader ridning i deres skov mod betaling. Betalingen varierer, og det samme gør betingelserne knyttet til tilladelsen. Dertil findes skovejere, som slet ikke tillader ridning i deres skov.

I en del tilfælde er betalingen knyttet til den enkelte ekvipage, det vil sige en bestemt hest med en bestemt rytter. For en familie med et par heste og to børn, kan det godt være omkostningstungt. Hvis alle fire familiemedlemmer skal kunne ride i skoven på begge familiens heste, skal der således købes otte ridekort, der kan koste alt fra 500-2.000 kr. om året. Det giver en samlet udgift på mellem 4.000 og 16.000 kr. årligt.

Et stigende antal ryttere vil gerne kunne ride ture over længere afstande. Det kan være vanskeligt, måske umuligt, at finde skove, hvor det er tilladt at ride og i bedste fald dyrt at skulle betale for at ride i flere forskellige private skovejeres skove.

#### 5.1.1.1.2 Løsningsmodeller

Rytteres problemer med at ride i private skove kan løses gennem en ændring af naturbeskyttelsesloven og adgangsbekendtgørelsen, således at ridning i private skove tillades efter samme vilkår som i offentligt ejede skove.

Der findes dog også andre muligheder for at afhjælpe rytternes problemer, disse løsningsmodeller vil dog primært have en effekt lokalt.

En løsningsmodel er, at kommunerne, på vegne af alle borgere i kommunen, indgår aftaler med private skovejere om at få øget adgang, herunder ret til at ride til den privatejede skov. En sådan model kunne muligvis fremmes, hvis KL og Dansk Skovforening vil indgå i et samarbejde om at udarbejde principper for denne type aftaler.

En anden løsningsmodel er, at staten påtager sig et ansvar for at sikre befolkningen landet over lige muligheder for naturoplevelser og for at dyrke friluftsliv, og gennemfører en statslig skovrejsning i de dele af landet, hvor der kun er begrænset adgang til offentlige skov. Denne løsnings svaghed er, at der vil gå lang tid før den reelt giver bedre ridemuligheder.

En tredje løsningsmodel, der er en variation af ovenstående, er, at kommunerne gennemfører kommunal skovrejsning. Denne løsningsmodel vil blive mere realistisk, hvis der etableres en støtteordning for kommunal skovrejsning. Denne løsning lider af den svaghed, at der vil gå lang tid før den reelt fører til bedre ride-muligheder.

En fjerde løsningsmulighed, der også fokuserer på skovrejsning, går på, at der fremover stilles krav om, at modtagere af offentlig støtte til skovrejsning skal tillade samme adgang som til offentlig skov, herunder ridning.

Den femte løsningsmulighed anvendes allerede i stor udstrækning. Det er indgåelse af aftaler med private skovejere om at ride i skoven. Denne type aftaler indebærer som regel betaling for retten til at ride. Priserne varierer meget. Det er ikke en model Friluftsrådet støtter, men Rådet konstaterer, at den anvendes med accept fra Dansk Islandshesteforening, Dansk Ride Forbund og Danmarks Idræts-Forbund.

#### 5.1.1.2 Skove ejet af offentlige stiftelser

##### 5.1.1.2.1 Problemer

Ridning er tilladt i skove ejet af offentlige stiftelser. Det største problem, i forhold til skove ejet af offentlige stiftelser, er at nå frem til en afgørelse af, om ejeren af en privat skov er en offentlig stiftelse eller ej, og dermed om ridning som udgangspunkt er tilladt eller forbudt. Denne proces kan tage flere år.

##### 5.1.1.2.2 Løsningsmodeller

Problemet i forhold til skove ejet af offentlige stiftelser kan løses gennem en ændring af naturbeskyttelsesloven, således at ridning tillades i private skove efter samme vilkår som i offentligt ejede skove. For de skove, der allerede er kategoriseret som offentlige stiftelser, vil en lovændring ikke gøre nogen forskel. En lovændring vil derimod betyde, at det ikke længere vil være relevant at afgøre om en privatejet skov også kan kategoriseres som en offentlig stiftelse.

## 5.1.2 Strande og klitfredede arealer

### 5.1.2.1 Problemer

Der er to problemstillinger knyttet til ridning på strande herunder klitfredede arealer. Den første problemstilling går på selve muligheden for at ride på stranden. For ryttere præcis som for andre brugere er stranden mest attraktiv om sommeren, men det er som udgangspunkt forbudt at ride på stranden i juni, juli og august måned.

Den anden problemstilling er manglen på lovlige adgangsveje til stranden og kysten. Dette gør, at det ofte er vanskeligt at komme ned til stranden og dermed benytte retten til at ride på den ubevoksede strandbred. Mange adgangsveje til strandene er beliggende i sommerhusområder, hvor grundejerforeningerne uden begrundelse kan forbyde ridning. Det betyder, at ridning på stranden også uden for sommermånederne mange steder i praksis er umuligt.

### 5.1.2.2 Løsningsmodeller

En ændring af naturbeskyttelsesloven, der tillader ridning på den ubevoksede strandbred også i perioden 1. juni til 31. august, vil løse rytternes problemer i forhold til ridning på den ubevoksede strandbred. Denne lovændring skal også, for at kunne varetage hensynet til de øvrige strandgæster, omfatte en hjemmel til at lukke udvalgte strande for strande for ridning i perioden 1. juni til 31. august.

Reglerne i naturbeskyttelsesloven og adgangsbekendtgørelsen er minimumsregler. Det vil sige, at hvis det ikke strider mod anden lovgivning, så kan ejeren offentlig såvel som privat tillade yderligere adgang til færdsel og ophold.

En anden løsningsmodel er derfor, at der lokalt indgås aftaler med offentlige og private ejere om, at ridning kan tillades i perioden 1. juni til 31. august på den ubevoksede strandbred.

En løsningsmodel, der kan medvirke til at øge antallet af lovlige adgangsmuligheder til strande og kyster er, at kommunerne benytter deres ret som vejmyndighed til at beslutte, at vejlovgivningens regler om private fællesveje og fællestier i bymæssig bebyggelse også skal gælde for sommerhusområder. Ridning vil derefter som udgangspunkt være tilladt.

## 5.1.3 Udyrkede arealer

### 5.1.3.1 Problemer

Det er i dag ikke tilladt at ride på udyrkede arealer. Da mulighederne for at ride i det åbne land er stærkt begrænsede vil det forbedre de ridendes vilkår betragteligt, hvis der kan rides på udyrkede arealer. Udyrkede arealer omfatter flere forskellige naturtyper blandt andet enge, moser og heder, hvoraf kun de tørre naturtyper i praksis er mulige at ride på.

En særlig problemstilling udgøres af de udyrkede 2 meter bræmmer og de dyrkningsfri randzoner på 10 meter langs vandløb og søer. 2 meter bræmmerne alene er for smalle til at ride på, men der hvor 2 meter bræmmen støder op til en dyrkningsfri randzone, vil der sagtens kunne rides og det medføre en stor forbedring af rytternes muligheder for at færdes i naturen og det åbne land, hvis dette tillades.

### 5.1.3.2 Løsningsmodeller

Det forudsætter en ændring af naturbeskyttelsesloven, at rytterne skal have ret til at ride på udyrkede arealer, både offentligt og privat ejede.

Det kræver ligeledes en ændring af naturbeskyttelsesloven at give rytterne mulighed for at ride i de udyrkede randzoner langs vandløb og søer.

## 5.2 Ridning på veje og stier i det åbne land

Ligesom man kan spørge om, hvorfor rytterne skal ud og ride naturen, kan man spørge, hvorfor rytterne skal kunne ride på veje og stier i det åbne land. Svaret er delvist det samme som i forhold til at ride i naturen. Rytterne vil gerne kunne nyde det danske landskab med de særlige oplevelsesmuligheder, det giver at være til hest.

Dertil kommer, at det for en del af de ryttere, der primært rider i ridehaller og på ridebaner, kan det være nødvendigt dagligt at færdes til hest i det åbne land. Hvis ridefaciliteterne ikke er tilstede på det sted, hvor hesten er opstaldet, kan det være nødvendigt at ride hen til de nærmeste ridefaciliteter. Også derfor er det vigtigt, at der er gode og ikke mindst sikre muligheder for at ride på veje og stier i det åbne land.

### 5.2.1 Private veje og stier i det åbne land

#### 5.2.1.1 Problemer

Antallet af veje og stier i det åbne land er faldet markant over de sidste 50-60 år. I mange dele af landet er over halvdelen af vejene og stierne forsvundet. Det betyder, at mulighederne for at færdes i det åbne land er blevet stærkt begrænset. Det er et problem for alle, der ønsker at færdes rekreativt i det åbne land. For rytterne er problemet imidlertid større.

Vej og stier i det åbne land kan lukkes for gående og cyklende, men kun hvis færdslen truer dyre- eller planteliv eller er til væsentlig gene for privatlivets fred eller hindrer den erhvervmæssige udnyttelse af en ejendom. Det er som udgangspunkt tilladt at ride på private veje og stier i det åbne land. Ejeren kan imidlertid lukke både veje og stier for ridning uden nogen begrundelse. Mange ejere af veje og stier i det åbne land har udnyttet retten til på denne måde at begrænse ridning.

#### 5.2.1.2 Løsningsmodeller

Rytternes problemer med at færdes i det åbne land kan løses ved en ændring af naturbeskyttelsesloven. Reglerne skal ændres således, at private veje og stier i det åbne kun kan lukkes for ridning, hvis ridningen truer dyre- eller planteliv, er til væsentlig gene for privatlivets fred eller hindrer den erhvervmæssige udnyttelse af en ejendom.

Der findes også andre muligheder for at forbedre rytternes muligheder for at færdes på private veje og stier i det åbne land. Disse løsningsmodeller har dog primært en lokal eller eventuelt regional effekt.

En løsningsmodel er, at kommunerne højere grad benytter sig af deres ret som vejmyndighed til at optage private fællesveje og fællesstier som offentlige stier. Når vejen eller stien får status som offentlig sti, er ridning tilladt. Det betyder også, at kommunen overtager den del af vedligeholdelsesomkostningerne som kan henføres til den offentlige brug. Det er vigtigt at bemærke, at denne løsningsmulighed kun kan anvendes for private fællesveje og fællesstier. Det betyder, at denne løsningsmulighed ikke vil kunne gøre nogen forskel i forhold til de private enkeltmandsveje og stier, der findes i det åbne land.

En anden løsning er, at kommunerne i højere grad investerer i at etablere rekreative stier i det åbne land til glæde for rytterne, men naturligvis også for andre, der ønsker at færdes rekreativt i det åbne land.

### 5.2.2 Offentlige veje og stier i det åbne land

#### 5.2.2.1 problemer

Da rytterne i udbredt omfang er forhindret i at færdes på private veje og stier i det åbne land, er de henvist til i stedet at ride på offentlige veje og stier. Der findes ikke et veludbygget net af offentlige stier i det åbne land, derfor er det i praksis offentlige veje ridningen skal foregå på.

Ryttere skal i henhold til færdselsloven ride på kørebanen, det vil sige sammen med tung, hurtigkørende og til tider tæt trafik. Selv om der løber en cykelsti langs med vejen, må rytterne ikke ride der. Ikke en gang i rabatten langs med vejen er det lovligt at ride.

Det er en situation, der er utryk for både ryttere og andre trafikanter. Derudover er en stor del af rytterne børn og unge under 19 år. Uanset hvor velopdragen en hest er, er den et dyr, og derfor i et vist omfang utilregnelig. Samtidig er det hestens naturlige instinkt at flygte, hvis den bliver skræmt, derfor er det også, for den øvrige trafik på de offentlige veje, u hensigtsmæssigt, at ridning skal foregå på kørebanen.

Der sker årligt omkring 130 rideulykker i trafikken, hvoraf 20-30 involverer andre trafikanter. Når der ikke er flere eksempler på, at ridende er blevet påkørt eller har skabt problemer i trafikken, kan det skyldes, at mange ryttere rider på cykelstier eller andre stier, hvis det er muligt, på trods af at dette er ulovligt.

I praksis er problemet måske derfor mindre end på papiret. Men det er hverken en holdbar eller en rimelig løsning, at rytterne skal bryde loven for at kunne færdes sikkert i det åbne land. Ikke kun principielt men også forsikringsmæssigt er dette en uacceptabel løsning.

En anden problemstilling er at flere kommuner for at spare på vedligeholdelsen ændrer status for mindre offentlige småveje så de i stedet bliver private. Det medfører, måske utilsigtet, at rytterne ikke længere har ret til at færdes på vejen.

#### 5.2.2.2 Løsningsmodeller

Løsningen på det første problem er meget enkel. Færdselsloven skal ændres således, at ryttere ikke skal følge samme regler som køretøjer. Om ryttere i stedet kan følge reglerne for cyklende, eller om der skal laves helt særlige regler for ridende, må en nærmere undersøgelse afgøre.

Den anden problemstilling løses ved, at den ændrede vejstatus ledsages med bestemmelser om, at færdslen på vejen fortsat må ske efter reglerne på offentlige veje.

## 6. Betaling

### 6.1 problemer

I afsnit 5 beskrives rytternes problemer i forhold til at ride i naturen og det åbne land. En af de problemstillinger, der berøres, er betaling for ridning. Afsnit 5 forholder sig imidlertid ikke til, hvordan det problem kan løses.

Problemet omkring betaling for at ride er knyttet til de privatejede skove, også de privatejede skove, der er ejet af offentlige stiftelser.

I afsnit 5 foreslås det, at rytternes problemer med at få tilladelse til at ride i privatejede skove løses ved, at der skal gælde samme regler for at ride i private skove, som der gør i offentligt ejede skove. Denne løsning vil give rytterne ret til at ride, men den vil ikke løse problemerne vedrørende betaling, da også offentligt ejede skove kan opkræve betaling for ridning.

Som det fremgår af afsnit 2, mener Friluftsrådet ikke, at færdsel og ophold i naturen skal gøres til genstand for direkte betaling fra brugerne. Friluftsrådet finder det dog acceptabelt, at der kan opkræves betaling, hvis der stilles særlige faciliteter til rådighed for enkelte brugergrupper.

### 6.2 løsningsmodeller

Det kræver en ændring af Naturbeskyttelsesloven og adgangsbekendtgørelsen at løse betalingsproblematikken. Disse skal ændres således, at der ikke kan opkræves betaling for at ride i skoven, heller ikke i offentligt ejede skove. Det skal fortsat være muligt at opkræve betaling, hvis der stilles særlige faciliteter til rådighed, men ikke for selve adgangen.

## 7. Ridetegnsordninger

Det Politiske Udviklingsområde Ridning skulle ifølge kommissoriet komme med forslag til en til to fælles ridetegnsordninger, som muliggør ridning i flere skove ejet af forskellige ejere.

Arbejdsgruppen brugte mange ressourcer på at drøfte forskellige modeller for ridetegnsordninger. Arbejdsgruppen aftalte, at drøftelserne indledningsvist skulle ske uden skelnen til organisationernes principielle synspunkter på spørgsmålet.

Både regionale og landsdækkende modeller blev diskuteret. Frivillige og obligatoriske ordninger også. Lige som mange forskellige modeller for finansiering var oppe at vende.

Arbejdsgruppen endte imidlertid med at konkludere, at ingen af modellerne i første omgang kunne bringes videre til Friluftsrådets bestyrelse eller ultimativt til en bredere debat og reel afprøvning. Arbejdsgruppen nåede til den konklusion, fordi ingen af modellerne kunne garantere, at rytterne ville kunne komme til at ride i flere skove ejet af forskellige ejere.

På baggrund af denne konklusion indgår fælles ridetegnsordninger ikke som en løsningsmodel, der kan give rytterne bedre muligheder for at ride i naturen og det åbne land. Fælles ridetegnsordninger behandles derfor ikke yderligere i rapporten.



## 8. Adfærd

Rytternes adfærd, når de rider i naturen og det åbne land, har stor indflydelse på, hvordan særligt private men også offentlige ejere ser på rytterne som brugergruppe og vælger at anvende de muligheder, der er i lovgivningen for at regulere ridning.

Særligt i en situation, hvor rytterne gerne vil have bedre muligheder for at ride i naturen og det åbne land, er det vigtigt, at rideorganisationerne Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening kan vise, at de tager spørgsmålet om rytternes adfærd alvorligt, og at de kontinuerligt har fokus på, at rytternes færdsel i naturen og det åbne land tager de nødvendige hensyn til de fysiske anlæg, andre brugergrupper og ejernes interesser.

Hensynsfuld adfærd i forhold til fysiske anlæg, andre brugergrupper og lodsejeres interesser hænger nøje sammen og i er i vid udstrækning afhængige af hinanden. I det følgende sættes der dog fokus på de tre hver for sig, for også at trække forskellene frem.

### 8.1 Adfærdens påvirkning af de fysiske rammer

Ridningens påvirkning af de fysiske rammer, veje og stier og andre faciliteter, har betydning både for andre brugere og for lodsejeres interesser. Det er også et helt centralt emne, når muligheder, for at forbedre vilkårene for at ride i naturen og det åbne land, drøftes.

Al færdsel i naturen og det åbne land slider på veje og stier og andre faciliteter. Sliddet som følge af ridning kan imidlertid være mere synligt end sliddet efter de fleste andre brugere. Selv om sliddet måske ikke reelt ødelægger veje og stier, vil det nemt opleves sådan af andre brugere, da deres brug af vejen eller stien bliver negativt påvirket af ridningen.

Hvis rytterne rider på veje og stier, hvor det ikke er tilladt at ride, og ikke i øvrigt overholder reglerne for, hvordan de skal ride på veje og stier, og bruge de øvrige faciliteter, kan det også være til gene for lodsejeren, der kan få udgifter til vedligeholdelse, der ligger ud over de forventede.

I diskussioner om at forbedre rytternes adgang til at ride i naturen og det åbne land spiller spørgsmålet om ridningens påvirkning af primært veje og stier en helt central rolle. Lodsejerne og deres organisationer har den opfattelse, at ridning medfører et betydeligt ekstra slid på veje og stier og dermed øgede vedligeholdelsesomkostninger, som ejerne ikke mener, de med rimelighed kan forventes at skulle afholde.

Rytterne og deres organisationer er på den anden side af den opfattelse, at ridning kan foregå på en hensynsfuld måde, sådan at sliddet på veje og stier er ubetydeligt og ikke medfører øgede vedligeholdelsesomkostninger.

### 8.2 Adfærd i forhold til andre brugere

Hensynsfuld adfærd i forhold til andre brugergrupper i naturen og det åbne land omfatter blandt andet hensynet til de fysiske rammer. Veje og stier, der bærer tydeligt præg af ridning, kan være til irritation for andre brugere, hvis dette generer deres brug af veje og stier.

Derudover handler hensynsfuld adfærd om, at rytterne er bevidste om og respekterer, at mange mennesker er utrygge ved heste, og tager hensyn til dette ved at passere andre brugere i skridt eller eventuelt stoppe op, hvis der er behov for det. En del, børn især, er dog også meget nysgerrige i forhold til heste, og vil måske gerne klappe hesten eller have at vide, hvad den hedder. At rytterne udviser denne form for imødekommelse overfor andre brugere kan være meget betydningsfuldt for hvordan andre opfatter ridning og ryttere.

Rytterne må altid være bevidste om, at sammenlignet med de fleste andre brugere og brugergrupper i naturen, så er en rytter til hest langt den stærkeste trafikant. Præcis som i trafikken, hvor bilisterne pr. definition bærer det største ansvar, bærer rytterne i forhold til rekreativ færdsel i naturen og det åbne land, alene i kraft af deres størrelse og styrke, det største ansvar.

Blandt nogle ryttere synes der at være en opfattelse af, at fordi hesten er et dyr, bør alle respektere, at det indebærer et eller andet niveau af utilregnelighed, som rytteren ikke kan stilles til ansvar for. Ligesom det er tilfældet med hunde, kan det være endog meget ubehageligt at møde heste, der ikke er under kontrol. Andre brugere må med rimelighed forvente, at en hest er under kontrol, når den kommer ud i naturen og det åbne land.

### **8.3 Adfærd i forhold til lodsejernes interesser**

Hensynet til lodsejernes interesser omfatter for det første hensynet til de fysiske rammer. En lodsejer vil ikke opfatte rytternes adfærd som hensynsfuld, hvis den har medført en påvirkning af de fysiske rammer, som er til gene enten for lodsejeren eller for andre brugergrupper.

Hensynet til ejerens interesser omfatter for det andet hensynet til de øvrige brugere og brugergrupper. Skovejeren vil ikke opfatte rytternes adfærd som hensynsfuld, hvis den fører til utilfredshed hos andre brugere og brugergrupper og måske ligefrem konflikter.

Rytternes adfærd skal i forhold til lodsejernes interesser generelt sikre, at lodsejeren ikke oplever ridningen som en urimelig belastning. Ridningen kan i et eller andet omfang medføre øgede udgifter til vedligeholdelse. Derfor er det vigtigt, at rytternes adfærd overholder alle formelle og uformelle regler, herunder selvfølgelig særligt de regler, der er fastsat i lovgivningen og eventuelt af lodsejeren, og de aftaler, der er indgået med lodsejeren.

Forskellige private lodsejere kan have meget forskellige interesser og derfor er det vigtigt, at rytterne har en god dialog med ejeren. Et kendskab til lodsejernes interesser gør det alt andet lige nemmere at tage hensyn til disse. Hvis der er et godt forhold mellem ejeren, og de ryttere, der rider på hans jord, bliver det også nemmere at tage potentielle konflikter i opløbet.

### **8.4 Rideorganisationernes indsats i forhold til rytternes adfærd**

Dansk Islandshesteforening gør et stort stykke arbejde for at uddanne og informere deres medlemmer om hensynsfuld adfærd i naturen. På Foreningens hjemmeside findes der information om hensynsfuld adfærd ved ridning i naturen. Foreningen har udgivet pjecer om ridning i naturen. Et af de ryttermærker, medlemmer af Foreningen kan erhverve gennem teoretisk og praktisk træning, er et "Naturmærke".

Dansk Ride Forbund tilbyder som Dansk Islandshesteforening sine medlemmer uddannelse gennem ryttermærker. Som en del af uddannelsen indgår også undervisning i hensynsfuld færdsel i naturen. Der er ikke i øvrigt på Dansk Ride Forbunds hjemmeside særlig information om ridning i naturen. Derimod er der information om ridning i trafikken.

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening har sammen med Rådet for Sikker Trafik lavet en sikkerhedskampagne vedrørende ridning i trafikken.

Danmarks Idræts-Forbund har udgivet en hæfte med både etiske og juridiske regler for ridning i naturen. Dette kan findes på Danmarks Idræts-Forbund hjemmeside.

## 8.5 Afrunding

Uanset Dansk Ride Forbunds og Dansk Islandshesteforenings indsats for, at rytterne udviser hensynsfuld adfærd, når de rider i naturen og det åbne land, forekommer der fra tid til anden eksempler på, at rytterne ikke udviser tilstrækkelig hensyn, når de rider i naturen og det åbne land.

At der findes ryttere, der ikke tager de nødvendige hensyn til de fysiske rammer, til andre brugere og til ejernes interesser, er givet. Hvor stort omfanget er, er der imidlertid ingen, der reelt ved. Uanset hvor få ryttere det drejer sig om, er det sådanne uheldige eksempler, der medfører, at ejere af private veje og stier i det åbne land og private skovejere lukker for eller udelukker ridning med henvisning til rytternes adfærd.

Der foreligger ikke undersøgelser eller dokumentation, der sandsynliggør at ryttere som brugergruppe udviser mindre hensynsfuld adfærd i naturen end andre brugeregrupper. Men der synes at være sket en vis mytedannelse gennem de seneste år på områder og disse myter om hensynsløse ryttere synes at florere bredt i visse kredse af andre naturbrugere og blandt lodsejere.

Der er imidlertid også lyspunkter. Undersøgelser fra Skov og Landskab på Københavns Universitet viser således, at 17,2 % af andre skovgæster oplever mødet med ryttere til hest som en berigelse af deres skovtur. Samme undersøgelse viser, at kun 2,1 % har oplevet det som negativt at de mødte ryttere til hest på deres skovtur. (Skov-Petersen, H. og Jensen, F.S. 2011 - Friluftslivets effekter på naturen: 39 videnblade. Skov & Landskab, Københavns Universitet og Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet)

## 9. Opsamling og konklusion

### 9.1. Ridning i naturen og det åbne land

Det er meget oppe i tiden at diskutere henholdsvis fordele og ulemper ved generelle reguleringer kontra lokale aftaler.

De løsningsmodeller, der beskrives i afsnit 5, er overordnet set enten lovændringer, altså generelle reguleringer, eller eksempler på lokale tiltag, der kan forbedre mulighederne for at ride i naturen og det åbne land.

Fordelen ved de generelle reguleringer er, at de gælder for alle og ikke uden videre kan opsiges af nogen. Ulempen ved de generelle reguleringer er, at de kan være svære at få gennemført, og at processen kan tage lang tid.

Fordelen ved de lokale aftaler og initiativer er, at de typisk kun vil blive indgået der, hvor der virkelig er et reelt problem og dermed behov for en indsats. En anden fordel er, at aftalerne kan tilpasses de lokale forhold. En af ulemperne ved lokale aftaler er, at det ikke nødvendigvis alle brugernes interesser, der varetages. Eksempelvis vil én rideklubs aftale med én privat skov ejer ikke nødvendigvis komme alle ryttere i lokalområdet til gode. En anden ulempe er, at nogle typer af lokale aftaler uden videre kan opsiges af den ene af parterne.

Generelt set er det nemmere at indgå lokale aftaler end at få gennemført generelle reguleringer. Paradokset er desværre, at de lokale aftaler uanset deres kvalitet og brugbarhed ofte på sigt vil virke hindrende på gennemførelsen af de generelle reguleringer.

Ændringer af lovgivningen er måske den eneste mulighed for at løse alle rytteres problemer med at ride i naturen og det åbne land.

Ændringer af den lovgivning, der regulerer befolkningens ret til at færdes og opholde sig i naturen, er imidlertid meget vanskelige at gennemføre. De latente uenigheder mellem lodsejere og brugere og deres organisationer bryder nemt ud i lys lue. Lovgivningen på området bærer præg af at være kommet til over flere århundreder og uagtet at udviklingen har ændret landskaber, ejerforhold og samfundsinteresser over samme periode, er det samlede regelsæt i dag fortsat stærkt præget af historien. Det giver et uoverskueligt billede, som i praksis gør det næsten umuligt i store dele af landet at ride en længere tur i naturen til hest.

Diskussionerne om befolkningens ret til at færdes og opholde sig i naturen tages op med mellemrum, men kun de færreste politikere kaster sig gerne ud i diskussioner om grænserne for ejendomsrettens ukrænkelighed, ligesom kun få politikere ønsker at forholde sig til det faktum at ejendomsret til et stykke natur ikke er det samme som uindskrænket rådighedsret over arealet og dets brug.

Realistisk set bliver det, inden for den nærmeste tid, vanskeligt at få gennemført af ændringer af lovgivningen, der vil medføre en forbedring af rytternes muligheder for at færdes i naturen og det åbne land. Men historien viser, at det er muligt at ændre og forenkle regler. Det er nødvendigt, at der arbejdes med adgang for ridende over en bred front, både nationalt og lokalt. Det er derfor nødvendigt, at der arbejdes parallelt med lovændringer og målrettet med løsningsmodeller, der fokuserer på at løse problemerne lokalt.

Friluftsrådet, Danmarks Idræts-Forbund har i samarbejde med Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening igennem en årrække arbejdet for ændringer af lovgivningen, der vil give rytterne bedre muligheder for at færdes i naturen og det åbne land. Det er indtil videre kun lykkedes at få gennemført mindre forbedringer. En forudsætning for at få gennemført lovændringer, der markant vil forbedre rytterne mulighe-

der for at ride i naturen og det åbne land, vil kræve en holdningsændring. Således at ryttere, i stedet for at blive opfattet som en brugergruppe på linje med eksempelvis jægere og orienteringsløbere, vil blive opfattet som en brugergruppe på linje med gående og cyklende.

Sandsynligheden for at få succes med at skabe forståelse for rytternes problemer med at ride i naturen og det åbne land og dermed skabe denne holdningsændring vil være betydeligt større, hvis rytterne går i front og forklarer og beskriver deres problemer overfor politikere, embedsværk og medier. Rytterne er de eneste, der vil kunne gøre dette med det nødvendige nærvær.

## 9.2 Adfærd

Dansk Ride Forbund og særligt Dansk Islandshesteforening har lagt og lægger et stort stykke arbejde i at informere og uddanne deres medlemmer i, hvordan man færdes til hest i naturen og det åbne land under hensyn til såvel fysiske anlæg, andre brugeres og lodsejeres interesser.

På trods af denne indsats er der fortsat behov for, at de to rideorganisationer arbejder fokuseret med disse spørgsmål.

At Dansk Islandshesteforening har mere opmærksomhed rettet mod ridning i naturen er som udgangspunkt forståeligt nok, da en betragtelig del af Foreningens medlemmer opfatter sig som deciderede naturryttere. Uanset at kun et fåtal af Dansk Ride Forbunds medlemmer (Dansk Islandshesteforening her undtaget) kan betegnes som egentlige naturryttere, er det disse rytteres færdsel i naturen, der udgør langt den største andel. Dansk Ride Forbund bør derfor overveje at opprioritere sin indsats på dette område.

Rideorganisationerne repræsenterer under halvdelen af det anslåede antal ryttere i Danmark. Rideorganisationernes uddannelsesforløb og information i øvrigt er som udgangspunkt rettet mod egne medlemmer. Der er imidlertid også behov for at sætte fokus på de ryttere, der ikke er organiseret under de to organisationer. Selv om rideorganisationerne ikke umiddelbart har nogen kontakt til disse ryttere, er det alligevel rideorganisationerne, der er nærmest til at sikre, at også disse ryttere lærer om hensynsfuld færdsel i naturen.

Der synes at være en tendens til at forskellige brugere af naturen i højere og højere grad fokuserer enøjlet på deres egen interesse, og hvordan den sikres de bedst mulige vilkår. Mens færre og færre fastholder fokus på løsninger, der samlet set giver friluftslivet de bedste vilkår og muligheder. Der er derfor behov for, at der også mere generelt sættes fokus på hensynsfuld færdsel i naturen.

Det er i alle brugergruppers interesse, at der i planlægningen af adgang til naturen generelt tænkes i brede løsninger, som giver mest mulig adgang for flest mulige brugergrupper. Af samme årsag er det ligeledes fælles interesse at arbejde mod såvel hensynsfuld samfærdsel som hensynsfuld brug af naturen.

## 10. Den fremtidige indsats for bedre adgang til at ride i naturen og det åbne land

### 10.1 Naturen

#### 10.1.1 Skov

##### 10.1.1.1 Ændring af naturbeskyttelsesloven

Friluftsrådet, Danmarks Idræts-Forbund, Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder nationalt for en ændring af naturbeskyttelsesloven, således at ridning bliver tilladt i privatejede skove efter samme regler som i offentligt ejede skove.

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder for at sikre den politiske opmærksomhed og opbakning til en lovændring med opbakning fra Friluftsrådet og Danmarks Idræts-Forbund.

##### 10.1.1.2 Kommuner køber adgangsrettigheder i privatejede skove

Danmarks Idræts-Forbund søger at indgå i et samarbejde med KL og Dansk Skovforening om at udarbejde principper for en aftale mellem en kommune og en skovejjer om køb af adgangsrettigheder i privatejede skove.

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder lokalt for at få kommuner til at købe adgangsrettigheder i privatejede skove (uafhængigt af 9.1.1.2)

##### 10.1.1.3 Fokuseret statslig skovrejsning

Friluftsrådet, Danmarks Idræts-Forbund, Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder nationalt for at få staten til at påtage sig et ansvar for at rejse skov i de egne af landet, hvor der kun i begrænset omfang er offentligt ejede skove. Det kan ske i samarbejde med andre organisationer og andre af Friluftsrådets medlemsorganisationer.

##### 10.1.1.4 Øget kommunal skovrejsning

Friluftsrådet og Danmarks Idræts-Forbund arbejder nationalt for bedre støttemuligheder til kommunal skovrejsning. Eventuelt i samarbejde med KL.

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder lokalt for at få kommunerne til at rejse skov. Det kan eventuelt ske i samarbejde med Friluftsrådets lokale kredsbestyrelse. Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening tager initiativ til et eventuelt samarbejde.

##### 10.1.1.5 Krav til privat skovrejsning

Friluftsrådet, Danmarks Idræts-Forbund, Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder nationalt for, at der i forbindelse med offentlig støtte til privat skovrejsning stilles krav om, at der skal være samme adgang som til offentlig ejede skove herunder tilladelse til ridning.

##### 10.1.1.6 Aftaler med private skovejere

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder lokalt for at indgå aftaler med private skovejere om ridning.

### 10.1.2 Udyrkede arealer

#### 10.1.2.1 Ændring af naturbeskyttelsesloven

Friluftsrådet, Danmarks Idræts-Forbund, Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder nationalt for en ændring af naturbeskyttelsesloven. Således at ridning bliver tilladt på udyrkede arealer, samt på de udyrkede randzoner langs vandløb og søer.

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder for at sikre den politiske opmærksomhed og opbakning til en lovændring med opbakning fra Friluftsrådet og Danmarks Idræts-Forbund.

### 10.1.3 Strande og klitfredede arealer

#### 10.1.3.1 Ændring af naturbeskyttelsesloven

Friluftsrådet, Danmarks Idræts-Forbund, Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder nationalt for en ændring af naturbeskyttelsesloven således at ridning bliver tilladt på den ubevoksede strandbred hele året uanset om arealet er klitfredet.

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder for at sikre den politiske opmærksomhed og opbakning til en lovændring med opbakning fra Friluftsrådet og Danmarks Idræts-Forbund.

#### 10.1.3.2 Offentlige ejere tillader, at der rides på den ubevoksede strandbred i periode 1. juni til 31. august

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder lokalt for, at offentlige ejere af strande tillader ridning på den ubevoksede strandbred i perioden 1. juni til 31. august på konkrete strande, eventuelt i et begrænset tidsrum.

## 10.2 Veje og stier

### 10.2.1 Private veje og stier i det åbne land

#### 10.2.1.1 Ændring af naturbeskyttelsesloven

Friluftsrådet, Danmarks Idræts-Forbund, Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder nationalt for en ændring af naturbeskyttelsesloven. Således at ridning kun kan forbydes på private veje og stier i det åbne land, hvis ridningen er til gene for den erhvervmæssige udnyttelse af ejendommen, hvis den i særlig grad generer privatlivets fred, eller hvis der er behov for beskyttelse af plante- og dyreliv.

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder for at sikre den politiske opmærksomhed og opbakning til en lovændring med opbakning fra Friluftsrådet og Danmarks Idræts-Forbund.

#### 10.2.1.2 Kommuner optager private fællesveje og fællesstier i det åbne land som offentlige stier

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder lokalt for få kommuner til at optage private fællesveje og fællesstier i det åbne land som offentlige stier og tillade ridning på stierne.

#### 10.2.1.3 Etablering af nye stier

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder lokalt for at få kommunerne til at etablere nye stiforløb blandt andet for ridende. Det kan eventuelt ske i samarbejde med Friluftsrådets lokale kredsbestyrelse. Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening tager initiativ til et eventuelt samarbejde.

### 10.2.2 Offentlige veje og stier i det åbne land

#### 10.2.2.1 Ændring af færdselsloven

Friluftsrådet, Danmarks Idræts-Forbund, Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening henvender sig til de relevante myndigheder med henblik på at indgå i en dialog om ændring af færdselsloven, så ridning ikke skal foregå på kørebanen.

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder for at sikre den politiske opmærksomhed og opbakning til en lovændring med opbakning fra Friluftsrådet og Danmarks Idræts-Forbund.

#### 10.2.2.2 Ændring af vejstatus

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening arbejder lokalt for få kommunerne til at indføre regler sådan, at færdslen på småveje, der ændrer status fra offentlige til private, fortsat skal ske efter reglerne for offentlige veje, således at ridning fortsat vil være tilladt.

### 10.3 Adfærd

#### 10.3.1 Adfærd hos ryttere

Dansk Islandshesteforening fastholder et højt informationsniveau overfor deres medlemmer om hensigtsmæssig adfærd, når der rides i naturen.

Dansk Ride Forbund fastholder som minimum det nuværende informationsniveau overfor deres medlemmer om hensigtsmæssig adfærd, når der rides i naturen. Forbundet overvejer en opprioritering af indsatsen.

Dansk Ride Forbund og Dansk Islandshesteforening påtager sig ansvaret for, at de ryttere, som hverken er medlemmer af klubber under Dansk Ride Forbund eller Dansk Islandshesteforening, lærer om hensigtsmæssig adfærd, når der rides i naturen.

#### 10.3.2 Adfærd generelt

Friluftsrådet og Danmarks Idræts-Forbund sætter fokus på, hvilke hensyn brugere af naturen bør tage til naturen, til andre brugere og til dem, der ejer jorden.